

Toivomusaloite 1218

Myller ym.: Omaista kotona hoitavan henkilön toimeentulon turvaamisesta

Eduskunnalle

Perhehoito on yksi huolenpitoa, hoivaa ja asumista, joskus hoitoakin tuottava sosiaalipalvelumuoto. Sitä on käytetty hyvin erilaisten ihmisryhmien elämisen järjestelyissä: sijaiskotia tarvitsevien lasten, vammaisten (erityisesti kehitysvammaisten), psyykkisesti pitkäaikaissairaiden ja joissakin yksittäistapauksissa vanhusten kohdalla. Laajinta perhehoito lienee lastensuojelun kentässä. Perhehoidon piirissä on vain joitakin tuhansia henkilöitä, mutta koska työ on hoitajalle ja sijoitusperheelle ympärivuorokautista ja jatkuvaa, on hoitajan työehdot kyettävä järjestämään nykyistä paremmin.

Perhehoidon keskeiset ongelmat liittyvät nimenomaan perhehoitajan asemaan, mutta myös perhehoidossa olevan henkilön asemaa ja oikeuksia tulee miettiä. Perhehoitajan eläketurva on vielä täysin vapaaehtoisen eläkkeen varassa. Samoin perhehoitajan lomaoikeudet, sairausajan palkka yms. ovat määrittelemättä.

Perhehoitoa on kuitenkin vaikea käsitellä yhtenä kokonaisuutena, koska perhehoidossa olevien ihmisten tarpeet ja tilanteet ovat kovin erilaisia. Lastensuojelun ja myös osin kehitysvammahuollon taholta perhehoitoon tulee lapsia, joille perhehoitopaikka on paikka, jossa lapset kasvavat ja kehittyvät aikuisiksi. Perhehoitaja on tällöin vanhemman asemassa, vaikkakin suhteita myös biologisiin vanhempiin ylläpidetään mahdollisuuksien mukaan. Tällöin perhehoito tulisi mieltää niin, että lapsi on todella perheenjäsen ja että hän on perheen elämässä kaikin puolin tasavertaisessa asemassa. Hänen tulisi kuitenkin saada myös kaikki se erityinenkin tuki, jota hän kehityksessään saattaa tarvita. Tällöin myös esim. perhehoitajan lomantarvetta tulisi verrata kenen tahansa vaikeavammaista tai vammaista lasta hoitavan lomantarpeeseen.

Aikuisen perhehoidossa taas päällimmäisenä ajatuksena on se, että perhehoitaja tarjoaa asunnon, kodin, esim. kehitysvammaiselle henkilölle ja samalla pyrkii tukemaan vammaista henkilöä mahdollisimman suureen itsenäisyyteen ja omatoimisuuteen. Aikuisten ja nuorten perhehoidoksi tulisi hyväksyä myös sellainen ratkaisu, jossa perhehoidossa ollut henkilö on jo muuttanut pois perheen luota omaan asuntoon, mutta perhe vielä aktiivisesti tukien saattalee henkilöä itsenäiseen elämään. Aikuisten kohdalla myös erilaiset yhteisöratkaisut saattaisivat olla yksi malli. Perhehoidossa olevan henkilön ja perhehoitajan ei siis tarvitsisi asua saman katon alla, vaan lähi- tai pihapiirissä asuminenkin voisi olla riittävä perhehoidon toteuttamismalli.

Perhehoito on osoittautunut myös erinomaisen joustavaksi keinoksi sekä vammaisten lasten että aikuisten tilapäishoidon järjestämisessä. Tässä on kuitenkin törmätty erikoisiin esteisiin. Esim. vammaisen kotiin tulevan hoitajan työtä ei ole katsottu perhehoidoksi, kuitenkin vammaisen tai muun hoidon tarpeessa olevan lapsen kannalta tutussa paikassa järjestetty hoito olisi järkevintä.

Perhehoidon hyvinä puolina voidaan pitää nimenomaan joustavuutta ja nykytilanteessa tulee arvostaa myös sen taloudellisuutta. Perhehoito on edullista verrattuna laitoshoittoon, vaikka sen kustannukset nykyisestä nousisivatkin. Perhehoidon voi nähdä olevan myös oire kansalaisten omakohtaisesta kiinnostuksesta kanssaihmiä kohtaan. Se on ”virallisen” ja ”epävirallisen” välimaastossa, joka tullee olemaan tulevaisuudessa yhä tärkeämpi tapa ihmisten tarvitsemien palveluiden järjestämisessä. Perhehoidon kehittämisen ja sen jatkuvuuden kannalta onkin välttämätöntä, että eläke- yms. sosiaalietuihin tulee selvyys.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme kunnioit-
taen eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

*että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimen-
piteisiin perhehoidon epäkohtien kor-*

*jaamiseksi, mm. palkkioiden saattami-
seksi kohtuulliselle tasolle ja eläke- ja
lomaetuuksien järjestämiseksi.*

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1991

Riitta Myller
Marjatta Vehkaoja
Virpa Puisto
Iiris Hacklin
Reijo Laitinen
Reijo Lindroos

Kerttu Törnqvist
Liisa Jaakonsaari
Erja Lahikainen
Pentti Lahti-Nuuttila
Marja-Leena Viljamaa
Kyllikki Muttilainen
Lea Savolainen

Timo Roos
Arja Ojala
Tarja Kautto
Kari Urpilainen
Raimo Vuoristo
Maija Rask